

ΕΛΕΝΗ

ΤΕΥΚΡΟΣ : ἐς γῆς ἐναλίαν Κύπρον, οὗ μ' ἐθέσπισεν
οἰκεῖν Ἀπόλλων, ὄνομα νησιωτικὸν
Σαλαμίνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας.
.....

ΕΛΕΝΗ : Οὐκ ἤλθον ἐς γῆς Τρωάδ', ἀλλ' εἰδωλον ἦν.
.....

ΑΓΓΕΛΟΣ : Τί φῆς;
Νεφέλης ἄρ' ἄλλως εἶχομεν πόνους πέρι;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ, ΕΛΕΝΗ

«Τ' ἀηδόνια δὲ σ' ἀφήνουνε νὰ κοιμηθεῖς στὶς Πλάτρες.»

Ἀηδόني ντροπαλό, μὲς στὸν ἀνασασμὸ τῶν φύλλων,
σὺ ποὺ δωρίζεις τὴ μουσικὴ δροσιὰ τοῦ δάσους
στὰ χωρισμένα σώματα καὶ στὶς ψυχὲς
αὐτῶν ποὺ ξέρουν πὼς δὲ θὰ γυρίσουν.

Τυφλὴ φωνή, ποὺ ψηλαφεῖς μέσα στὴ νυχτωμένη μνήμη
βήματα καὶ χειρονομίες—δὲ θὰ τολμοῦσα νὰ πῶ φιλήματα—
καὶ τὸ πικρὸ τρικύμισμα τῆς ξαγριεμένης σκλάβας.

«Τ' ἀηδόνια δὲ σ' ἀφήνουνε νὰ κοιμηθεῖς στὶς Πλάτρες.»

Ποιὲς εἶναι οἱ Πλάτρες; Ποιὸς τὸ γνωρίζει τοῦτο τὸ νησί;
Ἐζησα τὴ ζωὴ μου ἀκούγοντας ὀνόματα πρωτάκουστα :
καινούργιους τόπους, καινούργιες τρέλες τῶν ἀνθρώπων
ἢ τῶν θεῶν·

ἡ μοίρα μου ποὺ κυματίζει
ἀνάμεσα στὸ στερνὸ σπαθὶ ἐνὸς Αἴαντα
καὶ μιὰν ἄλλη Σαλαμίνα
μ' ἔφερε ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ γυρογιάλι.

Τὸ φεγγάρι

βγῆκε ἀπ' τὸ πέλαγο σὰν Ἀφροδίτη·
σκέπασε τ' ἄστρα τοῦ Τοξότη, τώρα πάει νάβρει
τὴν καρδιὰ τοῦ Σκορπιοῦ, κι ὅλα τ' ἀλλάζει.

Ποῦ εἶν' ἡ ἀλήθεια;

Ἦμουν κ' ἐγὼ στὸν πόλεμο τοξότης·

τὸ ριζικό μου : ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ξαστόχησε.

Ἄηδόνι ποιητάρη,
σάν καὶ μιὰ τέτια νύχτα στ' ἀκροθαλάσσι τοῦ Πρωτέα
σ' ἄκουσαν οἱ σκλάβες Σπαρτιάτισσες κ' ἔσυραν τὸ θρῆνο,
κι ἀνάμεσά τους - ποιὸς θὰ τόλεγε;— ἡ Ἑλένη!

Αὐτὴ ποὺ κυνηγούσαμε χρόνια στὸ Σκάμαντρο.

Ἦταν ἐκεῖ, στὰ χεῖλια τῆς ἐρήμου· τὴν ἄγγιξα, μοῦ μίλησε
«Δὲν εἶν' ἀλήθεια, δὲν εἶν' ἀλήθεια» φώναζε.

«Δὲν μπῆκα στὸ γαλαζόπλωρο καράβι.

Ποτὲ δὲν πάτησα τὴν ἀντριωμένη Τροία.»

Μὲ τὸ βαθὺ στηθόδεσμο, τὸν ἥλιο στὰ μαλλιά, κι' αὐτὸ
τὸ ἀνάστημα

ἴσκιοι καὶ χαμόγελα παντοῦ,
στοὺς ὤμους, στοὺς μηρούς, στὰ γόνατα·
ζωντανὸ δέρμα, καὶ τὰ μάτια
μὲ τὰ μεγάλα βλέφαρα,
ἦταν ἐκεῖ, στὴν ὄχθη ἑνὸς Δέλτα.

Καὶ στὴν Τροία;

Τίποτε στὴν Τροία - ἓνα εἶδωλο.

Ἔτσι τὸ θέλαν οἱ θεοί.

Κι ὁ Πάρης, μ' ἓναν ἴσκιο πλάγιαζε· σὰ νὰ ἦταν
πλάσμα ἀτόφιο·

κ' ἐμεῖς σφαζόμασταν γιὰ τὴν Ἑλένη δέκα χρόνια.

Μεγάλος πόνος εἶχε πέσει στὴν Ἑλλάδα.

Τόσα κορμιὰ ριγμένα

στὰ σαγόνια τῆς θάλασσας, στὰ σαγόνια τῆς γῆς·
τόσες ψυχές

δοσμένες στὶς μυλόπετρες, σάν τὸ σιτάρι.

Κ' οἱ ποταμοὶ φουσκώναν μὲς στὴ λάσπη τὸ αἶμα,

γιὰ ἓνα λινὸ κυμάτισμα, γιὰ μιὰ νεφέλη,

μιᾶς πεταλούδας τίναγμα, τὸ πούπουλο ἑνὸς κύκνου,

γιὰ ἓνα πουκάμισο ἀδειανό, γιὰ μιὰν Ἑλένη.

Κι ὁ ἀδερφός μου;

Ἄηδόνι, ἀηδόνι, ἀηδόνι,

τ' εἶναι θεός; τί μὴ θεός; καὶ τί τ' ἀνάμεσό τους;

«Τ' ἀηδόνια δὲ σ' ἀφήνουνε νὰ κοιμηθεῖς στὶς Πλάτρες.»

ποῦ ἔταξαν γιὰ νὰ μοῦ θυμίζει τὴν πατρίδα,
ἄραξα μοναχὸς μ' αὐτὸ τὸ παραμῦθι
—ἂν εἶναι ἀλήθεια πῶς αὐτό εἶναι παραμῦθι,
ἂν εἶναι ἀλήθεια πῶς οἱ ἄνθρωποι δὲ θὰ ξαναπιᾶσουν
τὸν παλιὸ δόλο τῶν θεῶν·

ἂν εἶναι ἀλήθεια

πῶς κάποιος ἄλλος Τεῦκρος, ὕστερα ἀπὸ χρόνια,
ἢ κάποιος Αἴαντας ἢ Πρίαμος ἢ Ἑκάβη,
ἢ κάποιος ἄγνωστος, ἀνώνυμος, που ὡστόσο
εἶδε ἓνα Σκάμαντρο νὰ ξεχειλάει κουφάρια,
δὲν τόχει μὲς στὴ μοίρα του ν' ἀκούσει
μαντατοφόρους ποὺ ἔρχονται νὰ ποῦνε
πῶς τόσοσ πόνος, τόση ζωὴ,
πήγαν στὴν ἄβυσσο
γιὰ ἓνα πουκάμισο ἀδειανό, γιὰ μιὰν Ἑλένη.